

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 113/2021 van 8 juli 2021

Betreft: Advies m.b.t. een ontwerp van ministerieel besluit betreffende de vrijstelling van het verplicht gebruik van de veiligheidsgordel en het kinderbeveiligingssysteem (artikelen 4 en 5) (CO-A-2021-102)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig mevrouw Marie-Hélène Descamps en mevrouw Alexandra Jaspar en heren Bart Preneel en Frank Robben;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Georges Gilkinet, Minister van Mobiliteit, ontvangen op 10/05/2021;

Gelet op het verslag van Alexandra Jaspar;

Brengt op 8 juli 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Op 10/05/2021 verzocht de heer Georges Gilkinet, Minister van Mobiliteit (hierna: de aanvrager), het advies van de Autoriteit met betrekking tot de artikelen 4 en 5 van een ontwerp van ministerieel besluit *betreffende de vrijstelling van het verplicht gebruik van de veiligheidsgordel en het kinderbeveiligingssysteem* (hierna: het ontwerp).
2. Met het oog op de verkeersveiligheid van weggebruikers, voorziet art. 35 *Wegcode* in de verplichting voor bestuurders en passagiers van auto's in het verkeer om een veiligheidsgordel/kinderbeveiligingssysteem te gebruiken. De uitzonderingen zijn exhaustief opgelijst en in het geval van medische tegenindicaties is een doktersattest vereist, waarmee de betrokkene een vrijstelling kan aanvragen.
3. Op heden worden de aanvragen tot vrijstelling van gordeldracht in de zin van artikel 35.2.1., 4° van het koninklijk besluit van 1 december 1975 *houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg*¹ (hierna: *Wegcode*) aangevraagd door het voorgeschreven doktersattest per post te bezorgen aan de FOD Mobiliteit en Vervoer, DG Verkeersveiligheid en Wegvervoer, die daarop de vrijstellingskaart per post aan de aanvrager bezorgt en daartoe de op die kaart vermelde gegevens verwerkt overeenkomstig het ministerieel besluit van 22 augustus 2006 *waarbij de modaliteiten van afgifte en het model van de vrijstellingen van het verplicht gebruik van de veiligheidsgordel en het kinderbeveiligingssysteem op grond van gewichtige medische tegenindicaties worden bepaald* (hierna: het ministerieel besluit van 22 augustus 2006).
4. Het ontwerp voorziet in de elektronische aanvraag van de vrijstelling en betreft *in se* dezelfde verwerking van persoonsgegevens. Bovendien verandert de vrijstellingskaart van model, krijgt zij een beperkte geldigheidsduur van hoogstens 10 jaar (mogelijk verder beperkt door de arts die het attest heeft opgemaakt), en wordt de aanvraag betalend.
5. Het ontwerp heft het hierboven vermelde ministerieel besluit van 22 augustus 2006 op.

II. ONDERZOEK TEN GRONDE

a. Rechtsgrond

¹ Artikel 35.2.1. *Wegcode*: "Worden evenwel vrijgesteld van het verplicht gebruik van de veiligheidsgordel en het kinderbeveiligingssysteem : [...] 4° de personen die in het bezit zijn van een vrijstelling op grond van gewichtige medische tegenindicaties afgeleverd door de Minister bevoegd voor verkeersveiligheid, of zijn gemachtigde, of, indien zij in het buitenland wonen, door de bevoegde instanties van dat land."

6. De verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de uitoefening van een opdracht van algemeen belang die aan verwerkingsverantwoordelijke is toevertrouwd², moet overeenkomstig artikel 6.3. van de AVG, gelezen in het licht van overweging 41, worden geregeld door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 *Grondwet* noodzakelijk dat de 'wezenlijke elementen' van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm worden vastgesteld.
7. Hoewel de gegevensverwerking zoals die wordt voorzien in het ontwerp aanleiding geeft tot de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 AVG (gegevens over de gezondheid) is de Autoriteit van oordeel dat er geen sprake is van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Als zodanig volstaat het in principe dat het doeleinde van de verwerking³ en indien mogelijk de verwerkingsverantwoordelijke in een formele wettelijke norm worden vermeld.
8. Ter zake verwijst de aanvrager naar artikel 1 van de wet van 16 maart 1968 *betreffende de politie over het wegverkeer* dat bepaalt: "*De Koning stelt de algemene reglementen vast betreffende de politie over het verkeer op de wegen van voetgangers, van middelen van vervoer te land en dieren, alsmede van de middelen van vervoer per spoor die de openbare weg gebruiken. Bij de reglementen kan worden voorgeschreven dat vergoedingen worden geheven tot gehele of gedeeltelijke dekking van de kosten van bestuur, controle of toezicht. [...]*"
9. Ter zake merkt de Autoriteit op dat, hoewel de doelstellingen van de onderhavige gegevensverwerking in principe kaderen binnen de ruime opdracht van de Koning om de algemene reglementen betreffende de politie over het verkeer op de wegen van middelen van vervoer te land vast te stellen, de formulering van deze bevoegdheden eerder vaag is en dat er als zodanig bezwaarlijk sprake kan zijn van een formeel wettelijke omschrijving van de doelstellingen van de geviseerde gegevensverwerking in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

b. Doeleinde

10. Overeenkomstig artikel 5.1.b) AVG moeten persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt.

² Artikel 6.1.e) AVG.

³ Zie ook artikel 6.3 AVG.

11. Zoals hierboven reeds toegelicht bepaalt artikel 35.2.1., 4° *Wegcode* dat de personen die in het bezit zijn van een vrijstelling op grond van gewichtige medische tegenindicaties afgeleverd door de minister bevoegd voor verkeersveiligheid vrijgesteld worden van het verplicht gebruik van de veiligheidsgordel en het kinderbeveiligingssysteem.
12. Het ontwerp introduceert een verwerking van persoonsgegevens met het oogmerk deze vrijstellingen toe te kennen. Daartoe worden de modaliteiten voor afgifte, de retributie voor de afgifte en de geldigheidsduur en het model van de vrijstelling vastgesteld. De Autoriteit stelt vast dat deze doelstellingen welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn. Dit laat evenwel onverlet de opmerking dat deze doelstellingen principieel in een formele wettelijke norm moeten worden vastgesteld (zie daartoe de toelichting onder *a. Rechtsgrond*).

c. Verwerkingsverantwoordelijke

13. Uit artikel 4 van het ontwerp kan worden afgeleid dat de FOD Mobiliteit en Vervoer optreedt als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4.7. AVG. De Autoriteit neemt akte ervan.
14. De aanvrager geeft aan dat de personalisatie van de vrijstellingskaarten wordt uitbesteed in het kader van een overheidsopdracht. De gegevens die op de vrijstellingskaart vermeld worden, dienen daartoe aan deze derde te worden overgemaakt. Deze derde treedt aldus op als verwerker in de zin van artikel 4.8 AVG. Louter volledigheidshalve wijst de Autoriteit in dit kader op de verplichtingen overeenkomstig de artikelen 28 en 29 AVG.

d. Proportionaliteit/ minimale gegevensverwerking

15. Overeenkomstig artikel 5.1.b) AVG moeten persoonsgegevens toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
16. In het ontwerp wordt niet uitdrukkelijk gespecificeerd welke persoonsgegevens zullen worden verwerkt in het kader van de aanvraag- en toekenningsprocedure. Uit artikel 4, §2 van ontwerp volgt louter dat bij de aanvraag een medisch attest gevoegd moet worden, afgeleverd door een door de belanghebbende gekozen dokter volgens het door de FOD Mobiliteit en Vervoer vastgestelde model. Ter zake verklaart de aanvrager dat deze attesten, en de gegevens die aldus verwerkt zullen worden, naar inhoud grotendeels overeenstemmen met het modelformulier overeenkomstig bijlage 1 bij het ministerieel besluit van 22 augustus 2006. Daaruit volgt dat de volgende persoonsgegevens opgenomen moeten worden in het medische attest:
 - de naam, de voornaam en de woonplaats van de ondergetekende dokter;

- de naam, de voornaam of voornamen, de geboortedatum en de woonplaats van de betrokkene;
- de duur van de tegenindicatie.

De specifieke gewichtige medische tegenindicatie dewelke een vrijstelling overeenkomstig artikel 35.2.1., 4° *Wegcode* rechtvaardigt dient evenwel niet opgenomen te worden in het attest.

17. In deze context verklaart de aanvrager bijkomstig dat ervoor werd geopteerd, naar analogie met andere uitvoeringsbesluiten van de wegverkeerswet, om het modelformulier door de FOD Mobiliteit en Vervoer te laten vaststellen en bekendmaken op diens website. Op die manier kunnen de modelformulieren makkelijker en sneller worden aangepast. De totstandkoming van een ministerieel besluit neemt immers minstens 6 maanden in beslag, rekening houdend met de verplichting van de federale overheid om elk ontwerpbesluit ter uitvoering van de wegverkeerswet ter advies voor te leggen aan de gewestregeringen, de Raad van State en de GBA. De Autoriteit neemt er akte van, edoch wijst erop dat een wijziging van het modelformulier geenszins tot gevolg kan hebben dat er gegevens worden opgevraagd die wezenlijk verschillen van deze vermeld in het modelformulier overeenkomstig bijlage 1 bij het ministerieel besluit van 22 augustus 2006. Daarenboven, aangezien de aanvrager zelf aangeeft dat de FOD Mobiliteit en Vervoer slechts die gegevens kan opvragen die verband houden met de wettelijke verplichting inzake de afgifte van vrijstellingskaarten, vraagt de Autoriteit alsnog dat op zijn minst de categorieën van persoonsgegevens die zullen worden verwerkt gespecificeerd worden in het ontwerp. Deze opgave biedt de vereiste voorzienbaarheid voor de betrokkenen zonder dat een (beperkte) aanpassing van het modelformulier noodzakelijkerwijze een wijziging van het ministerieel besluit (met alle gevolgen van dien) met zich mee moet brengen.
18. Tot slot stelt de aanvrager dat tevens het rijksregisternummer van de betrokkene zal worden opgevraagd. De Autoriteit is van oordeel dat het gebruik van het rijksregisternummer een gepaste manier is om de betrokkene die een aanvraagformulier indient op eenduidige wijze te identificeren. Desalniettemin lijkt het aangewezen om de verwerking van het rijksregisternummer uitdrukkelijk te speciëren in het ontwerp. Daarenboven vestigt de Autoriteit de aandacht op het feit het gebruik van het rijksregisternummer in principe alleen kan plaatsvinden voor zover de betrokken autoriteit de machtiging heeft die vereist is overeenkomstig artikel 8, §1, derde lid van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*. Deze machtiging voor het gebruik van het rijksregisternummer wordt verleend door de minister van Binnenlandse Zaken onder de voorwaarden als bepaald in de artikelen 5 en 8 van diezelfde wet, tenzij het gebruik uitdrukkelijk wordt voorzien bij wet, decreet of verordening.

19. Uit de bijlage bij het ontwerp volgt dat enkel de naam, de voornaam of voornamen en de geboortedatum van de betrokkene en de datum waarop de geldigheidsduur van de vrijstelling verstrijkt op de vrijstellingskaart worden opgenomen.
20. De Autoriteit is van oordeel dat de te verwerken persoonsgegevens in het kader van de afgifte van vrijstellingskaarten, onverlet de opmerkingen betreffende het gebruik van het rijksregisternummer, toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

e. Bewaartermijn

21. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
22. In het aanvraagformulier verduidelijkt de aanvrager dat het ontwerp niet voorziet in de bewaring van de gegevens. In zoverre dat dit betekent dat de gegevens zullen worden verwijderd op het ogenblik dat de vrijstellingskaart werd aangemaakt, dient dit uitdrukkelijk opgenomen te worden in het ontwerp. In ieder geval is het in het licht van artikel 6.3 AVG essentieel om in het ontwerp de (maximale) bewaartermijn van de te verwerken persoonsgegevens vast te stellen, of toch minstens de criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn te bepalen.

f. Overige opmerkingen

23. De Autoriteit neemt er akte van dat geen enkel residueel risico werd vastgesteld na de uitvoering van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling in de zin van artikel 35 AVG. Louter volledigheidshalve, rekening houdend met het feit dat de aanvragen principieel langs elektronische weg dienen te gebeuren⁴, wijst de Autoriteit in dit verband op de beginselen van integriteit en vertrouwelijkheid overeenkomstig artikel 5.1.f) AVG en de verplichtingen inzake risicobenadering die daaruit voortvloeien⁵.

⁴ Artikel 4, §1 van het ontwerp.

⁵ Zie de artikelen 24 (verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke), 25 (gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen) en 32 (beveiliging van de verwerking) AVG.

**OM DEZE REDENEN,
de Autoriteit**

is van oordeel dat de volgende aanpassingen van het ontwerp zich opdringen:

- vaststellen van de doelstellingen in een formele wettelijke norm (randnummer 12);
- specificeren van de categorieën van persoonsgegevens die zullen worden verwerkt (randnummer 17);
- het gebruik van het rijksregisternummer uitdrukkelijk specificeren en erop toezien dat er een machtiging in de zin van artikel 8, §1 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* voorhanden is (randnummer 18);
- vaststellen van een bewaartermijn, of van criteria die toelaten deze bewaartermijn te bepalen overeenkomstig artikel 5.1.e) AVG (randnummer 22).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Alexandra Jaspar, Directeur